

برای اولین بار صورت می‌گیرد

اجرای کامل سمفونی خرمشهر

مصاحبه

گفت وگو با محسن خان جهانی، کارگردان مستند «تکیه کن»

مستندهای عاشورایی نمادی از میراث گذشته است

هرچقدر سینمای داستانی در زمینه تولید آثار محرمی و عاشورایی کوتاهی کرده با بنا به دلایل مختلف توان ساخت فیلم های مناسب را نداشته و باوجود برخی تلاش ها نتوانسته حق مطلب را درباره فرهنگ حسینی ادا کند؛ سینمای مستند تقریباً همیشه پای کار بوده و فیلمسازان زیادی در طول این سال‌ها با ثبت و ضبط مراسم‌های عزاداری و سوگواری‌های محرمی در یک تنوع اقلیمی بزرگ به وسعت ایران، نقش مهمی در بازنمایی حقیقت عاشورا و همراهی سینمایی با قیام امام حسین (ع) و یارانش داشته‌اند. اگر از معدود نمونه‌های سینمایی، داستانی و تلویزیونی به‌ویژه آثار موفقِ چوَن روز واقعه و شب دهم بگذریم که فرهنگ حسینی و عاشورایی را با ظرافت در قالب قصه‌ها و روایت‌های خاصی عرضه و به‌خوبی مخاطبان را با خود همراه کردند اما درمجموع سینمای مستند ایران به قدری در این زمینه پرکار ظاهر شده و به‌ویژه آثار موفق و ماندگار و تاثیرگذار تولید کرده که به نظر می‌رسد نسبت به سینمای داستانی، ظرفیت بهتری برای روایت‌های عاشورایی و انتقال مفاهیم حسینی دارد.

علی رستگار

گروه فرهنگ و هنر

فیلم‌های مستند با موضوع محرم و عاشورا، اگر ساختار درست و جذابی داشته باشند و پا را در روایت فراتر از گزارش‌های صرف خبری و کلیشه‌های مرسوم بگذارند و مهم‌تر بسترهای نمایشی چون تلویزیون و پلتفرم‌ها هم فضای موردنیاز را برای عرضه آنها فراهم کنند هم با اقبال خوبی از سوی مخاطبان مواجه می‌شوند و هم می‌توانند باعث تقویت اعتقاد و باور حسینی و به‌ویژه انتقال مفاهیم به نسل‌های جوان و نوجوان شوند.

گرچه حرف زدن از حسین (ع) و فرهنگ غنی عاشورا لزوماً نباید منحصر به تقویم و روزهای خاصی باشد و متولیان فرهنگی باید در سیاستگذاری کلان از تولید و نمایش آثار مناسب و شایسته در این زمینه غافل نباشند اما طبیعتاً نمی‌توان به‌ضرورت‌های مناسبتی هم بی‌اعتنا بود، باید برنامه‌های ویژه‌ای را در این خصوص تدارک دید و در ساحت فرهنگ و هنر و سینما در سوگواری و عزاداری ملت شریک شد و آورده مناسبی برای آنها داشت، مثل کاری که مرکزگسترش سینمای مستند، تجربی و بیوپانمایی به عنوان مهم‌ترین نهاد تولید آثار مستند، امسال انجام داد و ۱۰ محصول تولیدی خود در سال‌های اخیر با موضوع عاشورا را به‌طور رایگان در پلتفرم هاشور به نمایش گذاشته‌است.

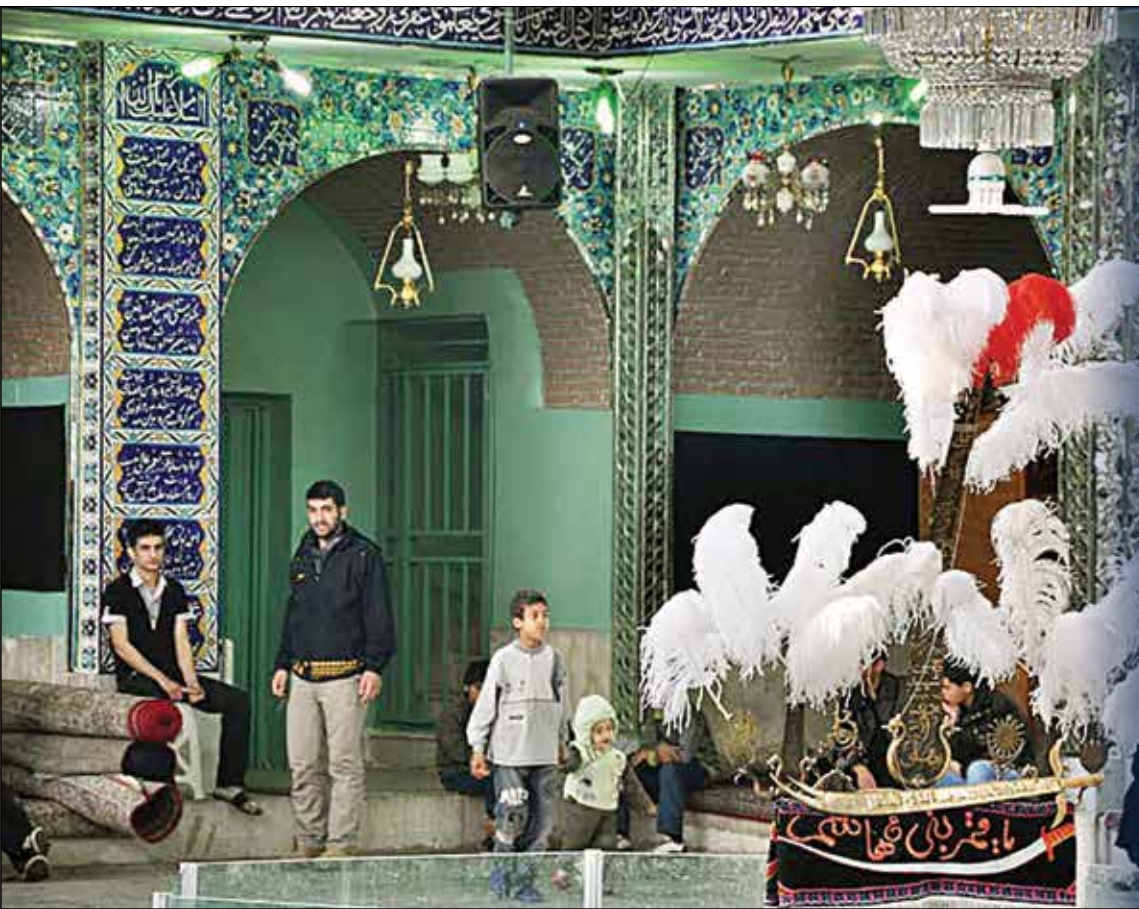
یکی از این فیلم‌های عاشورایی که در بسته ده تایی اکران هاشور به نمایش درآمده، «تکیه کن» به کارگردانی محسن خان جهانی است، اِزجمله به مستندسازان فعالی که فیلم‌هایی چون صندلی شماره ۲۵۷ و بر سر خاک را در کارنامه دارد.

مجید انتظامی دیروز در یک نشست خبری با همراهی نصیر حیدریان اعلام کرد قصد برگزاری کنسرتی به نام همراه خاطره‌ها دارد.

انتظامی که ۱۰ سال از آخرین کنسرتش می‌گذرد، برخی از قطعاتش از جمله موسیقی متن فیلم کانی مانگا، جایی برای زندگی، مردان آنجلس و شیخ بهایی را در این کنسرت با همراهی ارکستر ملی به

صحنه می‌برد. همچنین در این کنسرت که در هفته دفاع‌مقدس اجرا می‌شود، برای اولین بار سمفونی خرمشهر به صورت کامل به مخاطبان ارائه می‌شود.

انتظامی گفت: این سمفونی از چند بخش تشکیل شده که همیشه بخش‌های اول و آخرش اجرا شده، ولی این بار به‌صورت کامل اجرا می‌شود. وی همچنین گفت؛ به دلیل شرایط سنی دیگر توان تمرین این قطعات مفصل و سنگین با ارکستر را ندارم. نصیر حیدریان به کمک آمده و با

نمایش از مستند «تکیه کن» ساخته محسن خان جهانی

به سینمای داستانی برای روایت‌های محرمی و عاشورایی دارد هم توضیح داد؛ تا حدودی نشستن مردم بود یا دایره وسط محل برگزاری تعزیه بود یا مردم عزادار به این شیوه سینه‌زنی می‌کردند و ... این فیلم‌ها به عنوان نمادی از میراث گذشته

خان جهانی:

تا حدودی می‌توان گفت مستند، قالب به‌تر و اثرگذارتری در این زمینه است. البته در زمینه داستانی هم نمونه‌های خوبی چون سریال شب دهم را داریم

بود که صدای گرم و مناسبی برای روایت متن فیلم داشت.

کارگردان فیلم‌های A.B.C.D و آزادراه درباره این‌که آیا سینمای مستند ظرفیت بیشتری نسبت

قالب این بسته به نمایش درآمده، سال ۸۸ ساخته شده و ۱۳ سال از تولید آن می‌گذرد. ای‌کاش چنین تولیداتی در همه این سال‌ها ادامه پیدا می‌کرد، نه این‌که یک سری سازمان‌ها و ارگان‌ها در یک تنگنا و با دستور و بخشنامه اقدام به جمع‌آوری و نمایش آثار قدیمی کنند. این مسأله تنها مربوط به فیلم‌هایی با موضوع محرم و عاشورا نیست، بلکه نهادهای متولی سینما تقریباً درباره هر موضوع و هر اتفاقی باری به هرجهت و ناگهانی عمل می‌کنند. چراچند سال قبل از هر اتفاقی مثل سیل، زلزله و ... درباره علل وقوع آنها فیلم‌های خوب مستندی تولید نمی‌کنید و برای آگاهسازی مردم و مسئولان آنها را به نمایش نمی‌گذارید؟ سؤال من از مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی این است، در همین دو سه سال اخیر در زمینه انتخابات ریاست جمهوری چه کاری تولید کردی؟ درمورد کرونا چند فیلم تولید کردی؟ همین حالا هم به جای تولید آثاری مناسب درباره محرم و عاشورا، به این نتیجه رسیده‌اند که در غیاب فیلم‌های جدید در این زمینه، چند فیلم قدیمی از آرشپو را به نمایش بگذارند. آیا در این چند سال ما محرم و صفر و عاشورا نداشتیم که فیلم‌های خوب تازه‌ای درباره آنها تولید شود؟ اینها ضعف‌هایی است که سیستم مستندسازی و فیلمسازی ما دارد. این‌که نسبت به مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی گلایه‌هایی دارم به دلیل این است که خودم فرزند آنجا هستم و سال‌ها برای آنجا فیلم می‌ساختم.

رضوی زاده، دبیزه و دودیی (میردولت موسوی) و آب و آینه (محمدرضا خسروی فر) فیلم‌هایی هستند که هرکدام از زاویه‌ای موضوعات مرتبط با عاشورا و عزاداری مردم را روایت می‌کنند.

آیین هم آوایی را هم دریابید

در این ایام تماشای مجموعه «آیین هم آوایی» هم در تلویزیون و سایت شبکه مستند پیشنهاد می‌شود؛ مجموعه‌ای جالب توجه و تاثیرگذار که موسسه رسانه‌های تصویری چند سال پیش منتشر کرد. این مجموعه به تهیه‌کنندگی مونا زندی حقیقی در قالب ۱۰ فیلم از ۱۰ کارگردان سینمای مستند، شیوه‌های مختلف عزاداری و سوگواری چند استان کشور شامل آذربایجان شرقی، اصفهان، تهران، خراسان، خوزستان، بوشهر، سیستان و بلوچستان، گلستان، گیلان، لرستان و یزد را ثبت کرده است. محرم سسی (یونس مقدم)، بلاکشان (شهرزاد توکل)، سوگ و سرود (مجید بزرگر)، نوای خورشید (محسن استادعلی)، مداحان نیمروز (مازیار مشتاق گوهری)، باتوق (مهدی باقری)، مداحان جنوب (فرهاد ورهرام)، پیروغلامان (بابک بهداد)، لحظه‌های دلتنگی (مونا زندی حقیقی) و سوگ خوانی در یزد (حسن نقاشی) فیلم‌های مجموعه آیین هم آوایی هستند.

فرهنگ

Culture

دوشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۱ شماره ۶۲۷۴

ایستگاه نقد

نقدی بر نمایش «توران دخت»

خودشیفته‌ای در لباس سرخ

دکتر سحر منیعی

روان‌شناس

کارگردانی ندا شاهرخی و نسیم ادبی در حال اجراست حرف‌های بسیاری برای گفتن و دیدن دارد.

فضای نمایش با ترکیبی از رنگ‌ها و موسیقی؛ مفاهیم روان‌شناسی سیاسی را در این اجرا به خوبی نمایش گذاشته است. داستان از امپراتوری آغاز می‌شود که در بی‌خردی جامعه‌ای را کنترل می‌کند و این بی‌خردی در تمام لایه‌های شهر آمیخته شده است.

در این نمایش روان‌شناسی ماکیاولی (فریبکار) کاملاً به چشم می‌خورد جامعه‌ای را نشان می‌دهد که ارزش‌های اخلاقی، سنتی، شرافت، نزاکت و از اعتماد خالی است. در این نمایش بر اساس روان‌شناسی شخصیت ماکیاولی او افراد را به سرعت مورد سوء استفاده قرار می‌دهد و به خودش اجازه خیانت، دروغ را می‌دهد و کاملاً در اعضای خانواده‌اش (توران دخت) مشهود و قابل لمس است؛ گویا فریبکاری سطح بالا به سطح پایین هم رسوخ کرده و به همین دلیل در پایین‌ترین لایه‌های شهر مشاهده می‌شود؛ که با کارگردانی توانمند ندا شاهرخی و نسیم ادبی کاملاً این موضوع برای مخاطب قابل درک و فهم شده است.

در این نمایش در بستر سیاسی، خودشیفتگی و تعامل اجتماعی نیز مطرح می‌گردد که در زیست اجتماعی بدنه جامعه آشکار است، از عوامی که توجیه یا عقیده می‌فرشند، در قالب خودشیفتگانی هستند که تصورات ذهنی خود را به اندام‌واره‌های جامعه تزریق می‌کنند؛ دقیقاً ما را به یاد فضاهای مجازی می‌اندازد که تکه‌ای از جمله بزرگان یا مطالب روانشناسی یا تکه‌ای از کتاب را استخراج کرده و بدون شناخت فلسفه این نوشته‌ها، آن را انتشار می‌دهند و همین خودشیفتگی در تمامی موقعیت‌های اجتماعی به اثبات می‌رسد. در نمایش توران دخت؛ خودشیفته‌ها خود را بازیگرانی استثنایی می‌بینند، معمولاً موقعیتی اجتماعی را انتخاب می‌کنند که در آنها مطمئن باشند.

در این نمایش، موسیقی توسط کاوه عبدی طراحی شده است که بسیار در طول نمایش مخاطب را تحت تاثیر قرار داده و گوش نواز است. طراحی لباس که توسط ندا شاهرخی و نسیم ادبی و اجرای آن توسط نعیمه شاهرخی و فاطمه شاهرخی انجام شده بسیار خلاقانه و مینی‌مال است که در عرصه‌ای طراحی لباس گامی نو با نگاهی تازه به این هنر است.

در طراحی لباس توران دخت، نماد سرخ برای فرد خودشیفته، توضیح جالبی روی شخصیت این فرد دارد و در طراحی لباس توجی‌ها (عقیده فروشان شهر) نشانگان شخصیت نمایشی کاملاً به درستی انتخاب شده است. در طراحی لباس و صحنه از ناپلئون‌های حباب‌دار به جای پارچه استفاده شده که نشان دهنده این مفهوم است که همه چیز قابلیت تغییر را دارد و تفکرات یا ذهنیت منفی پایدار نخواهد ماند.

نمایش توران دخت، کاری از موسسه فانوس (هنر پارس) است که هر شب ساعت ۲۱ در سالن سپند روی صحنه می‌رود.

تسهیلات بنیاد برکت برای جبران و کمک به راه‌اندازی مجدد کسب‌وکارها در مناطق سیل‌زده

نوروزی که برای بررسی میزان خسارت وارد شده ناشی از بارش باران و سیل در روز گذشته به یزد سفر کرده است، در بازدید از محلات و مناطق سیل‌زده این شهر با اشاره به اقدامات و برنامه ریزی‌های این نهاد برای کمک به سیل زدگان در مناطق مختلف کشور گفت: در گام اول بالغ بر ۲ هزار سری لوازم منزل به خانواده‌هایی که دچار آسیب شده و ائاثیه منزلشان در سیل از بین رفته است، اهدا خواهد شد. وی افزود: ۲ هزار اس دام نیز بین روستاییان خسارت دیده از سیل که احشام و دام‌های آنان در سیل تلف شده، در استان‌های سیل زده توزیع خواهد شد.

